

Vážená paní
Ing. Marie Kostruhová
ředitelka odboru veřejné správy, dozoru
a kontroly
Ministerstvo vnitra
nám. Hrdinů 3
140 21 Praha 4

Na vědomí
Mgr. Bc. Jan Šplíchal
Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly
Ministerstvo vnitra
nám. Hrdinů 3
140 21 Praha 4

Sp. zn. 5275/2016/VOP/JMK
Č. j. KVOP-35272/2018
Datum 5. září 2018

Vážená paní inženýrko,

obracím se na Vás ve věci výkonu samosprávy v hlavním městě Praze, konkrétně pak ve věci podmínek pro přidělování obecních bytů. Podmínky uplatňované v hlavním městě Praze považuji za diskriminační, rozhodla jsem se proto požádat Ministerstvo vnitra o provedení úkonů dozoru.

Tento dopis zasílám v kopii také Mgr. Bc. Janu Šplíchalovi, který se společně s Ing. Bc. Miroslavem Veselým, vedoucím oddělení dozoru, za Ministerstvo vnitra účastnil kulatého stolu „Společně proti diskriminaci“ dne 16. května 2018. Jak jsem totiž od tohoto Vašeho zaměstnance vyrozuměla, zabývá se ve své pracovní činnosti právě podmínkami obcí pro uzavírání nájemních smluv k obecním bytům.

Podmínky pro přidělování obecních bytů jsou v hlavním městě Praze upraveny v dokumentu nazvaném Pravidla pronájmu a prodlužování doby nájmu bytů a bytovacích místností v objektech HMP nesvěřených MČ, který přijala svým usnesením rada¹ (dále jen „pravidla“). V oddíle III. těchto pravidel jsou určeny podmínky nájmu bytů osobám v sociální tísní² a jsou zde obsažena vstupní kritéria, která musí žadatel o nájem bytu splňovat.

Z těchto kritérií považuji za diskriminační **kritérium požadované výše příjmu na domácnost žadatele** a dále také **kritérium zdrojů příjmu**, které stanoví, že příjem žadatele nesmí pocházet výhradně ze sociálních dávek. Domnívám se navíc, že kritérium zdrojů příjmu v podobě uplatňované hlavním městem Prahou je v rozporu s Listinou základních práv

1 Usnesení Rady hlavního města Prahy č. 3141 ze dne 13. prosince 2016.

2 Byty pro osoby v sociální tísní jsou podle pravidel určeny pro bydlení občanů, kteří se ne svojí vlastní vinou odtí v tíživé sociální situaci a nejsou schopni řešit ji vlastními prostředky, případně s pomocí městské části dle trvalého pobytu žadatele.

a svobod. **Podrobnější zdůvodnění těchto mých závěrů naleznete v analýze kritérií, která tvoří přílohu tohoto dopisu.**

Kritériem výše příjmu jsem se zabývala na základě podnětu stěžovatelů. Jedná se o rodinu se čtyřmi malými dětmi, která byla v důsledku tohoto kritéria vyloučena z možnosti ucházet se o obecní byt v Praze. Poměry rodiny také podrobněji popisují v analýze kritérií v příloze tohoto dopisu pro ilustraci toho, jak nepříznivý dopad mají zmíněná pravidla na život konkrétních osob.

Hlavní město Prahu jsem na diskriminační povahu kritéria výše příjmu upozornila a poskytla jsem také doporučení k nápravě situace. Ke změně však nedošlo. Rozhodla jsem se proto obrátit se na Ministerstvo vnitra se žádostí o provedení úkonů dozoru.

Kromě kritéria výše příjmu, o kterém jsem na základě podnětu stěžovatelů s hlavním městem Prahou komunikovala, považuji za diskriminační také kritérium, že příjem žadatele nesmí pocházet výhradně ze sociálních dávek. Nad rámec dřívější komunikace s hlavním městem Prahou proto upozorňuji Ministerstvo vnitra také na toto kritérium.

Musím také zmínit, že uvedená kritéria musejí splňovat osoby podávající žádost o přidělení bytu ze sociálních důvodů. Lze přitom předpokládat, že se o tento typ bytů budou zajímat právě osoby v nepříznivé sociální situaci. U některých může tato nepříznivá situace spočívat také v tom, že budou po určitou dobu zcela odkázány na sociální dávky. Určitá část osob, pro které by takové byty měly být určeny (osoby v sociální tísní), je z možnosti ucházet se o jejich nájem předem vyloučena.

Vážená paní ředitelko, rovný přístup k obecnímu bydlení bez jakékoliv diskriminace považuji za velmi důležitý. Pokud je možnost obecního bydlení odeprána podobným rodinám, jako je rodina stěžovatelů, přes jejich schopnost hradit náklady s tím spojené, jsou tyto rodiny často odkázány na bydlení v azylových domech a ubytovnách.³ Jedná se však vždy pouze o dočasné řešení, rodiny, a zejména děti tak žijí v neustálé nejistotě, jejich sociální vazby mohou být v důsledku častého stěhování ohroženy, navíc některé ubytovny nemusejí poskytovat vhodné prostředí pro výchovu. Důsledkem může být sociální vyloučení. Negativní důsledky takového stavu pak nepocítí pouze ty osoby, které v sociálním vyloučení žijí, ale celá společnost. Sociální vyloučení je totiž spojeno s dalšími negativními jevy, jako je horší přístup ke vzdělání, nezaměstnanost, závislost na pomoci státu a kriminalita, které v důsledku zatěžují stát jako celek.

Zákaz diskriminace tak nesměřuje pouze k ochraně osob, které jsou (mohou být) její obětí, ale také k ochraně celé společnosti – k zajištění její bezpečnosti, sociální soudržnosti a ekonomického růstu.⁴ Pokud obce zajistí rovný přístup k takovým základním statkům, jako je bydlení, přispějí tím k prevenci sociálního vyloučení a s ním spojených negativních jevů.

3 Bydlení na komerčním trhu pro ně může být finančně nedostupné.

4 Boučková, Pavla, Havelková, Barbara, Koldinská, Kristina, Kühnová, Eva, Kühn, Zdeněk, Whelanová, Markéta: *Antidiskriminační zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, ISBN 978-80-7400-618-0, s. 4

Domnívám se proto, že by obce neměly v přístupu k bydlení nikoho znevýhodňovat, obzvláště ne rodiny s malými dětmi.

Negativní dopad diskriminačních kritérií nastavených hlavním městem Prahou je pak o to větší, že tato pravidla uplatňují obdobně také některé městské části, pokud jde o byty svěřené jim k hospodaření.

Budete-li potřebovat bližší vysvětlení k výše uvedenému, můžete kontaktovat pověřenou zaměstnankyni Kanceláře veřejného ochránce práv Mgr. Janu Mikulčickou na tel. č. 542 542 302 či na e-mailu jana.mikulcicka@ochrance.cz.

Vážená paní ředitelko, z výše uvedených důvodů Vás zdvořile žádám o provedení úkonů dozoru nad Pravidly pronájmu a prodlužování doby nájmu bytů a ubytovacích místností v objektech HMP nesvěřených MČ⁵, a to do **60 dnů od doručení tohoto dopisu**. Zároveň prosím, abyste mě informovala o vývoji situace.

Děkuji Vám za spolupráci.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Přílohy

Analýza kritérií

5 Pravidla byla přijata usnesením rady hlavního města Prahy č. 3141 ze dne 13. prosince 2016, jsou dostupné z http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/zivot_v_praze/bydleni/chci_bydlet/bydleni_pro_senior.html.